

dalas válogatás Teilhard műveiből (Rezek Román fordításai, szerkesztette Golen Károly) Út az Ómega felé címmel. A mostani tanulmánykötet mintegy bevezető, ill. kommentár ehhez a szövegválogatáshoz. (Szabó Ferenc adta ki Rómában, de a Szent István Társulatnál is beszerezhető.)

A „vallomások” tizenhat szerzője közül többen személyesen, közelről ismerték Teilhard-t: testvére, Joseph, P. Leroy, közvetlen munkatársa Kínában, Mme de Wespín, Mlle Mortier, munkatársa és kéziratának örököse, H. de Lubac, rendtársa, barátja, műveinek egyik leghitelesebb értelmezője, A. Ravier, volt provinciális. Mások, tudósok, filozófusok, teológusok — E. Boné, F. Russo, G. Martelet, Mme Barthélemy-Madaule, Nemeshegyi Péter, J. Kitahara-Frisch, Rezek Román, Szabó Ferenc és Golen Károly — a világ különböző részein működve hosszú idő óta tanulmányozzák és értelmezik a jezsuita gondolkodó életművét. A kötetben szereplő távinterjú, amelyet Golen Károly Léopold Sedar Senghorral, a költővel és politikussal, a szenegáli köztársaság volt elnökével és a Francia Akadémia tagjával készített, jól megvilágítja Teilhard eszmévilágának egyetemességét.

A kötet szerzői mind rokonszenvvel szólnak a gondolkodóról: a rokonszenv a legjobb út a másik megértéséhez. Ez azonban nem jelent elfogultságot. Egyesek rámutatnak Teilhard tételei kritikus pontjaira is, a szükséges korrekciókra; jelzik azt is, hogy pl. a paleontológia az utóbbi évtizedekben miben haladta túl — szükségszerűen — Teilhard megállapításait. Ugyanakkor világosan érzékeltetik, hogy a tudós nézetei alapvetően kiállták az idő próbáját. Termékeny filozófiai és teológiai intúciói pedig segítségére voltak és lesznek a hívőknek abban, hogy világosabban lássák a hit és a tudomány, a teremtés és az emberi erőfeszítés krisztusi értelme közötti kapcsolatot. Golen Károly írja a bevezetőben: „Pierre Teilhard szellemi nagysága nemcsak abban áll, hogy folyamatosan kiegészítésre szoruló tudományos felismerések kidolgozásán fáradozott, valójában az örök értékek forrását, az élet legmélyebb áramlásának irányát kutatta. Elsőként vette észre, hogy a világegyetem kimeríthetetlen egysége, a fejlődés csodálatra méltó sikerei és az ember bámulatos feltaláló képessége organikusan kapcsolódnak egymáshoz s mindent egy teremtő és beteljesítő Szeretet vezérel a teljesség kora felé.”

R

Josef Scharbert: *Sachbuch zum Alten Testament.* (Ószövetségi szakkönyv). Pattloch, Aschaffenburg 1980, 533.

Ritkán találunk olyan szakkönyvet az Ószövetségről, amely egyrészt megfelel a mai tudományos igényeknek, másrészt nem veszik el a részletekben, szörszálhasogatásokban. A müncheni egyetem Ószövetség tanára remekül oldotta meg a feladatot: átfogó, mindenki számára érthető képet nyújt az ószövetségi könyvekről, a választott nép történelméről, ugyanakkor a teológus, sőt a biblikus is haszonnal forgathatja.

Hat fő részre oszlik: Az Ószövetség jelentősége és nevének eredete; az ószövetségi könyvek kialakulása és tartalma; a kánon és története; bibliai hermeneutika; az Ószövetség szövege; Izrael üdvtörténete. A függelékben néhány kérdés tudományos kutatásának módszertanához szolgáltat anyagot: közli pl. a mózesi könyvek hagyománytörténeti keletkezését, a Zsinat konstitúcióját az isteni Kinyilatkoztatásról stb. — Gazdag képanyag, értékes tárgymutatók és irodalmi ismertetés teszik értékessé ezt a kiadványt.

Péteri András

Keresztény segítségnyújtás haldoklóknak. Szerk. **Harmut Niskelski.** Szent István Társulat, Budapest 1984, 206 o.

A szerzők különböző szempontból próbálják megvilágítani a kérdést: Hogyan bánjunk a halál küszöbén állókkal? A korszellem sürgeti a téma tárgyalását, mert kultur-